

Dnro: KHALL 108/14

KHALL § 62

**LAUSUNTO SELVITYSMIEHEN LUONNOKSESTA HALLITUKSEN
ESITYKSEKSI VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN
UUDISTAMISESTA**

Valtiovarainministeriö on lähettänyt kuntiin lausuntopyynnön koskien selvitysmiehen luonnosta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta.

Hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on muun muassa poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmästä kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä.

Valtiovarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tuli tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjakoa ei muutu valtionosuusuudistuksen johdosta.

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistanut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista keväästä 2012 alkaen. Hän julkisti alustavat uudistuslinjauksensa helmikuussa 2013. Seuraavana vaiheena valtiovarainministeriö lähetti 17.12.2013 kunnille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Kunnilta pyydettiin lausuntoa mm. laskentakriteerien määrästä ja sisällöstä, siirtymäkauden pituudesta ja ylipäätään järjestelmäuudistuksen tarpeesta.

Selvitysmies on valmistanut luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi. Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle. Uudet kuntakohtaiset laskelmat uudistuksen vaikutuksista valtionosuuksiin ovat kuntien täydessä lausuntokierroksen aikana.

Valtionvarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakaskokonaisuuksiin

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.4.2014 klo 16 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi.

Todetaan, että uudessa järjestelmässä laskennallisten kustannusten ikärakennepainotukset muuttuvat kertoimien osalta siten, että kunnassa asuvat nuoremmat ikäluokat tuovat jatkossa enemmän valtionosuutta ja vastaa-
vasti yli 65-vuotiaiden osalta ikärakennekertoimet selkeästi pienenevät. Edelleen sairastavuuskertoimen painoarvo nousee esityksessä noin 2,5 kertaiseksi aikaisemmasta, mutta jää kuitenkin selkeästi alle valmisteluissa käytetyn Terveiden- ja hyvinvoinninlaitoksen esittämän tason. Edelleen verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen tasauslisä putoaa 100 %:sta 80 %:iin.

Valtionosuuden laskentaperusteiksi on otettu myös työpaikkaomavaraisuus, jonka merkitys peruspalvelujen kustannuksiin ja tarpeisiin jää epäselväksi.

Valtiovarainministeriön 3.2. päivätyjen koelaskelmien mukaan uudistuksen vaikutukset Pertunmaan kuntaan olisivat nykytasoon verrattuna 542 997 € ja 202 €/asukas.

Asiakirjat ovat nähtävissä kokouspaikalla ja ennen kokousta kunnanvirastolla.

KUNNANJOHTAJAN ESITYS: Kunnanhallitus päättää lausuntonaan esittää seuraavaa:

- Laskennallisten kustannusten sairastavuuskertoimen vaikutus tulee nostaa 2,5 kertaisesta 4-5 kertaiseksi
- Ikärakennekertoimien sisällä selkeästi vahvistettava vanhimpien 75+ ikäryhmien vaikutusta, koska ikäryhmien palvelutarve on selkeästi tässä ikäryhmässä kasvanut
- Verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen tasauslisä tulee nostaa 90 %:iin

PÄÄTÖS: Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.